

BIULETYN INFORMACYJNY OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ W KRAKOWIE

FARMACJA KRAKOWSKA

ROK VII / nr 4 / 2004

*Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku
wszystkim Czytelnikom „Farmacji Krakowskiej”
najserdeczniejsze życzenia pomyślności w życiu osobistym,
sukcesów w pracy*

składa

Okręgowa Rada Aptekarska wraz z pracownikami biura OIA

Biuletyn Informacyjny Okręgowej Izby Aptekarskiej
w Krakowie

Farmacja
Krakowska

Kwartalnik, rok VII / nr 4 / 2004

Wydawca:

© Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie
ul. Kobierzyńska 98/68, 30-382 Kraków
tel. 264-25-14, 264-25-53, 264-25-54, fax 264-25-09
<http://www.oia.krakow.pl>
e-mail: biuro@oia.krakow.pl

Redaguje kolegium w składzie:

mgr farm. Barbara Sanowska – redaktor naczelna
mgr farm. Piotr Józwiakowski – prezes OIA
mgr farm. Iwona Dymarczyk
Maciej Kołaczkowski
Jadwiga Wojdyła

Realizacja wydawnictwa:

Studio Grafiki Reklamowej „Hector”
30-074 Kraków, ul. Kazimierza Wielkiego 1/15
tel. 601 40-65-39
e-mail: ll@gk.pl

Skład, łamanie: Leszek Liskiewicz

Projekt okładki: Atilla Leszek Jamrozik

Fotografia: Adam Olszowski

Na okładce obraz Piotra Stachiewicza „Hygiea”,
będący własnością Muzeum Farmacji w Krakowie, ul. Floriańska 25

Redakcja nie zwraca niezamówionych materiałów i zastrzega sobie prawo do skrótu,
nie odpowiada za treść ogłoszeń.

ISSN 1505-8166

Nakład: 2200 egzemplarzy

SPIS TREŚCI

Od redakcji	4
Informacje bieżące	6
Kalendarium	7
Sprawozdawczy Zjazd Delegatów Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie	10
Informacje Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie	21
Program „Opieki farmaceutycznej dla pacjentów z nadciśnieniem tętniczym”	24
Wykaz obowiązujących aktów prawnych	27
Wręczenie Medalu im. prof. Bronisława Koskowskiego	29
Sylwetki farmaceutów - uczestników powstania styczniowego	30
Przed 100 laty polska prasa farmaceutyczna pisała... ..	37
Z dawnej apteki	39
Wiersz	40

OD REDAKCJI

Koleżanki, Koledzy!

Minął pierwszy rok działalności Okręgowej Rady Aptekarskiej w Krakowie czwartej kadencji. Jesteśmy po zjeździe sprawozdawczym, który tak naprawdę nie nakreślił kierunku, w którym ORA powinna działać dla dobra całej społeczności aptekarskiej. Wiem, że jednoznaczne określenie tego kierunku jest trudne, szczególnie w okresie, kiedy spada pozycja ekonomiczna apteki, a jedynym zadaniem, jakie ma spełnić aptekarz prowadząc swoją aptekę, jest zapewnienie środków na jej bieżące funkcjonowanie.

W swojej praktyce zauważam ciągle mnożenie się podmiotów chcących prowadzić apteki. Niepokojący jest fakt, że coraz częściej są to podmioty zależne od hurtu lub wielkich spółek kapitałowych. Taka koncepcja aptekarska prowadzi jednak do powstania w Polsce wielkich aptek sieciowych w różnej konfiguracji zależności, co jest sprzeczne z założeniami korporacji dążącej do wypracowania modelu aptekarstwa rodzinnego. Nie byłoby w tym nic złego, gdyby nie fakt, że duże apteki sieciowe, wchodząc ekspansywnie na rynek, zaczynają stosować metody marketingowe, które prowadzą do ograniczenia pozycji apteki rodzinnej, a tym samym powodują, że istniejące apteki są postrzegane jako te, których jedynym celem jest brutalne zarabianie dużych pieniędzy, a nie pomoc pacjentowi. Każdy z nas wie, co to jest apteka i jakim zaufaniem powinien cieszyć się aptekarz. Nie powinniśmy tego niszczyć, tylko starać się udowodnić, że aptekarz prowadząc swoją aptekę dba o swojego pacjenta, nie tylko zapewniając mu dostarczenie leku w dobrej cenie, ale także służąc mu swoją wiedzą i poradą.

Myślę, że jedną z szans na uzyskanie dobrych cen przez apteki jest tworzenie grup zakupowych. Na naszym terenie jest ich kilka i z mojej wiedzy wynika, że radzą sobie dosyć dobrze.

Wchodzenie przez aptekarzy w różnego rodzaju programy lojalnościowe, doprowadza do uzależnienia się apteki od hurtowni i tak naprawdę zmusza do realizacji programu hurtowni, a nie własnego. Przestrzegam i apeluję do Was o rozwagę w podpisywaniu jakichkolwiek umów z hurtowniami. Zdaję sobie sprawę, że kruczki prawne nie są przez Was do wyłapania i dlatego Izba oddaje do Waszej dyspozycji prawnika, który swoją wiedzą prawną ustrzeże Państwa przed związaniem się z kimkolwiek niekorzystną umową.

Jeśli chodzi o objęcie pacjenta opieką po wyjściu od lekarza, to szansę upatruję w opiece farmaceutycznej nad pacjentem. Postarajcie się zacząć walczyć swoją fachowością, dostarczając pacjentowi nie tylko lek w foliowej torebce i dodatek w postaci czekolady itp., ale także utwierdzając w przekonaniu, że w Waszej aptece dostał to, co na pewno mu pomoże. Dbajmy o to, by pacjent wiedział, że aptekarz jest osobą, która poza lekarzem czuwa nad tym, aby jego proces leczenia był prawidłowy.

Brutalna konkurencja wymusza na nas dodatkowe działania. Zastanówmy się wspólnie nad obraniem słusznej drogi. Nikt tego za nas nie zrobi. Wszystkie działania zależą od nas samych, gdyż tylko pojedyncza apteka i aptekarz stojący za stołem ekspedycyjnym, może doprowadzić do sukcesu.

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia życzę Państwu, aby Wasze plany zostały zrealizowane, a najbliższy rok przyniósł Wam iskierkę nadziei na lepsze jutro.

Kraków, 5 grudnia 2004 r.

*Prezes Okręgowej Rady Aptekarskiej
mgr farm. Piotr Józwiakowski*

INFORMACJE BIEŻĄCE

Okręgowa Izba Aptekarska w Krakowie

ul. Kobierzyńska 98/68, 30-382 Kraków

tel. 264-25-13, 264-25-14, 264-25-53, 264-25-54, fax 264-25-09

Nr konta: 36 1020 2892 0000 5702 0016 1745

Biuro w Krakowie czynne:

w poniedziałki od godz. 9⁰⁰ do 17⁰⁰

od wtorku do piątku od godz. 9⁰⁰ do 15³⁰

Prezes

mgr farm. Piotr Józwiakowski pełni dyżury:

w poniedziałki od godz. 12⁰⁰ do 17⁰⁰, w czwartki i piątki od godz. 12⁰⁰ do 14⁰⁰

Kierownik biura

Jadwiga Wojdyła

Radca prawny OIA

mgr Zofia Krok dyżuruje w poniedziałki od godz. 14⁰⁰ do 17⁰⁰

Wysokość składek członkowskich:

- Kierownicy aptek ogólnodostępnych i hurtowni farmaceutycznych: 65 zł
- Inne osoby pełniące kierownicze funkcje na stanowiskach związanych z wykonywaniem zawodu farmaceuty oraz kierownicy aptek szpitalnych i zakładowych: 35 zł
- Pozostali członkowie Izby (w tym pracujący emeryci i renciści): 20 zł
- Emeryci i renciści niepracujący: 5 zł

KALENDARIUM

- 26 sierpnia 2004 r.   Udział mgr Barbary Sanowskiej w spotkaniu w NRA, redaktorów naczelnych biuletynów OIA.
- 2 września 2004 r.   Spotkanie w siedzibie OIA prezesa ORA, dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej UM Krakowa i właścicieli aptek w sprawie zbiórki przeterminowanych leków z gospodarstw domowych.
- 6–8 września 2004 r.   Kwartalne spotkania aptekarzy w Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie.
- 9 września 2004 r.   Udział prezesa ORA w konferencji prasowej w Urzędzie Miasta w sprawie zbiórki przeterminowanych leków z gospodarstw domowych.
- 13 września 2004 r.   Spotkanie prezesa – mgr. Piotra Józwiakowskiego z prof. Brandysem na Wydziale Toksykologii Coll. Med. UJ, w sprawie opieki farmaceutycznej.
- 14 września 2004 r.   Posiedzenie ORA w Krakowie.
- 16–17 września 2004 r.   Udział mgr. Józwiakowskiego w Konwencji Prezesów ORA w Jabłonnej k. Warszawy.
- 22–24 września 2004 r.   XIX Naukowy Zjazd Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego we Wrocławiu, pt.: „Farmacja – tradycja i nowoczesność”.
- 30.IX.–3.X.2004 r.   Spotkanie radców prawnych OIA w Zakopanem.
- 2 października 2004 r.   Szkolenie ciągłe pt.: „Postępy w zakresie leku roślinnego”.
- 3 października 2004 r.   Szkolenie ciągłe pt.: „Postępy w farmakoterapii chorób metabolicznych”.
- 4 października 2004 r.   Spotkanie u dziekan Wydz. Farmaceutycznego – prof. Joanny Szymury-Oleksiak z udziałem prezesa ORA, prof. Jana Krzeka i prof. Renaty Jachowicz podsumowujące organizację stażów sześciomiesięcznych w ramach studiów pięcioletnich.

- 5 października 2004 r. Posiedzenie ORA w Krakowie.
- 6 października 2004 r. Posiedzenie NRA w Warszawie.
- 11 października 2004 r. Spotkanie w OIA z przedstawicielami NFZ, Okręgowej Izby Lekarskiej i Nadzoru Farmaceutycznego w sprawie opieki farmaceutycznej.
- 15-17 października 2004 r. Okręgowy Zjazd Aptekarzy w Rytrze.
- 21 października 2004 r. Spotkanie prezesa - mgr. Piotra Józwiakowskiego z prof. Joanną Szymurą-Oleksiak w sprawie podpisania umowy o szkoleniach ciągłych dla farmaceutów.
- 23-24 października 2004 r. Udział prezesa Józwiakowskiego, mgr Krystyny Kubatko i mgr Janiny Pawłowskiej w święcie Kosmy i Damiana - patronów aptekarzy, organizowanym w Lublinie, połączonym z wręczeniem medali prof. Koskowskiego i posiedzeniem NRA.
- 25 października 2004 r. Udział prezesa Piotra Józwiakowskiego w spotkaniu organizowanym przez Hurtownię Aptekarską SILFARM dla właścicieli aptek.
- 26 października 2004 r. Udział prezesa Józwiakowskiego i wiceprezesa Juchy w szkoleniu organizowanym przez Urząd Rejestracji w ramach programu PHARE, w Warszawie.
- 28 października 2004 r. Udział prezesa ORA w spotkaniu aptekarzy w Chrzanowie, w sprawie dyżurów aptek.
- 2-4 listopada 2004 r. Spotkania prezesa z osobami z niemieckiego samorządu aptekarskiego, odpowiedzialnymi za organizację Polsko-Niemieckiego Kongresu Szkoleniowego w Krakowie, w październiku 2005 r.
- 9 listopada 2004 r. Posiedzenie ORA w Krakowie.
- 15 listopada 2004 r. Spotkanie aptek szpitalnych w Krakowie.
- 16 listopada 2004 r. We współpracy z Hurtownią SILFARM szkolenie dla właścicieli aptek - magistrów farmacji: „Zmiany w przepisach ustawy o swobodzie działalności gospodarczej” w Krakowie.
- 18 listopada 2004 r. Udział prezesa, wiceprezesa i dr Danek w konferencji czasopisma aptekarskiego „Dobra Praktyka Apteczna”.
- 25-26 listopada 2004 r. Konwent prezesów ORA w Kielcach.

-
- 29.XI.-1.XII.2004 r.   Kwartalne spotkania aptekarzy w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu.
- 2 grudnia 2004 r.   Konferencja organizowana przez Firmę Servier przy współudziale ORA: „Współczesne poglądy na diagnostykę i leczenie przewlekłej niewydolności żylnej” oraz „Farmakoterapia przewlekłej niewydolności żylnej” w Krakowie, zaliczane do ciągłego szkolenia farmaceutów.
- 4 grudnia 2004 r.   Konferencja organizowana przez Firmę DHU przy współudziale ORA: „Zasady teoretyczne i metodologiczne homeopatii” oraz „Leczenie homeopatyczne wybranych stanów chorobowych i przewlekłych” w Krakowie, zaliczane do ciągłego szkolenia farmaceutów.

SPRAWOZDAWCZY ZJAZD DELEGATÓW OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ W KRAKOWIE

Sprawozdawczy Zjazd Delegatów Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie odbył się 15-17 października 2004 roku w Rytrze. Jego celem było podsumowanie pracy organów OIA w pierwszym roku IV kadencji.

Otwarcia zjazdu, powitania delegatów i zaproszonych gości dokonał prezes OIA – mgr farm. Piotr Józwiakowski.

Na nasz zjazd przybyli m.in.: mgr farm. Andrzej Wróbel – prezes NRA, prof. dr hab. Joanna Szymura-Oleksiak – dziekan Wydziału Farmaceutycznego CM UJ, prof. dr hab. Barbara Filipek – kierownik Studium Kształcenia Podyplomowego, prof. dr hab. Renata Jachowicz – krajowy konsultant ds. farmacji aptecznej, mgr farm. Jerzy Jasiński – wojewódzki konsultant ds. farmacji aptecznej, mgr farm. Bożena Świętek – wojewódzki konsultant ds. farmacji szpitalnej, mgr farm. Józef Łoś – małopolski wojewódzki inspektor farmaceutyczny oraz dr Artur Hartwich – dyrektor Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Miło nam poinformować, że w trakcie zjazdu prof. Barbarę Filipek uhonorowano nagrodą OIA – Laurem aptekarskim – w uznaniu zasług dla środowiska małopolskich aptekarzy.

W swoim wystąpieniu podczas drugiego dnia, prezes NRA mgr farm. Andrzej Wróbel poruszył ważne tematy dla naszego środowiska, dotyczące konsolidacji gospodarczej, a także przybliżył działania swoje i NRA po reorganizacji przeprowadzonej w styczniu br.

Następnie sprawozdania z rocznej działalności przedstawili kolejno:

- prezes ORA – mgr farm. Piotr Józwiakowski,
- okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej – mgr farm. Jerzy Zaczek,
- przewodnicząca Okręgowego Sądu Aptekarskiego – mgr farm. Małgorzata Wysocka-Waltoś,
- skarbnik ORA – mgr farm. Henryk Domaradzki,
- przewodniczący Okręgowej Komisji Rewizyjnej – mgr farm. Jan Wajda.

Delegaci pozytywnie ocenili pracę władz w minionym roku sprawozdawczym i udzielili absolutorium. Jednak za niepokojący należy uznać brak chęci delegatów do udziału w dyskusji na temat pracy władz OIA. Dopiero przed zakończeniem

zjazdu wywiązała się dyskusja na temat kondycji finansowej aptek, niepokojąco szybko rozwijających się sieci aptecznych budowanych przez hurtownie, jak i niezależnie od nich.

Dużo emocji wywołało spotkanie z dr. Arturem Hartwichelem – dyrektorem Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia. Pozytywnie odniósł się on do zacieśnienia współpracy pomiędzy Funduszem a władzami OIA, która pozwoliłaby na bieżąco rozwiązywać wszelkie problemy. Przy okazji pytań jakie uczestnicy zjazdu kierowali do Artura Hartwicha, nie szczędzono mu wielu gorzkich słów na temat pracy Funduszu, zwłaszcza jego organów kontrolnych. Dyrektor Artur Hartwich zobowiązał się do spotkania w najbliższym czasie z władzami OIA w Krakowie.

W wyborach uzupełniających do Okręgowego Sądu Aptekarskiego, podyktowanych zmianą regulaminu, na członka wybrano mgr farm. Marylę Lech.

Zjazd zakończono wieczorem podjęciem uchwał.

Dziękujemy sponsorom: Silfarm, Torfarm, Itero, Eris, Podkarpacka Hurtownia Aptekarska, Kegel-Błazusiak, Kredyt Bank, Dealer VW-AUDI Auto Special.

W.J.

Sprawozdanie prezesa Okręgowej Rady Aptekarskiej w Krakowie

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy!

Minął już rok od momentu kiedy obdarzyliście mnie zaufaniem, powierzając pełnienie funkcji prezesa. Nadszedł czas, aby przedstawić Wam sprawozdanie z pracy i działalności Okręgowej Rady Aptekarskiej. Szczegółowe sprawozdania komisji działających w naszej Izbie znaleźli Państwo w materiałach zjazdowych.

Obecnie nasza Izba zrzesza 2202 członków, zarejestrowanych jest 878 aptek ogólnodostępnych, 49 szpitalnych, 47 hurtowni.

Zgodnie z obietnicą złożoną na zjeździe, dokonaliśmy reorganizacji pracy biura OIA. Po pierwsze, wzięliśmy pod uwagę liczne postulaty dotyczące godzin przyjęć i obecnie biuro dostępne jest w godzinach jego urzędowania.

Po drugie, chcąc zapewnić większą i efektywniejszą obsługę prawną OIA, złożyliśmy propozycję zwiększenia godzin pracy na rzecz Izby dotychczas pracującemu radcy prawnemu. Nie spotkało się to z jego akceptacją. W tym stanie rzeczy zwróciliśmy się o pomoc do Okręgowej Rady Radców Prawnych w Krakowie. Dzięki temu udało się nam pozyskać doświadczonego prawnika w osobie tu obecnej pani mgr Zofii Krok. Powyższe działania doprowadziły do sprawniejszego funkcjonowania biura OIA. Mam nadzieję, że członkowie Izby dostrzegają i pozytywnie oceniają te zmiany, tym bardziej że zależy nam, aby sposób działania biura nie opierał się na relacji urzędnik – petent.

Po trzecie, wprowadziliśmy przekazywanie większości aktów prawnych do aptek na płytach CD. Każdorazowo w ten sposób oszczędzamy środki finansowe rządu kilku do kilkunastu tysięcy złotych. Idealnym rozwiązaniem byłoby, aby każda apteka posiadała dostęp do Internetu.

Podczas pracy spotkaliśmy się z wieloma problemami nurtującymi nasze środowisko. Jednakże priorytetowym zadaniem mijającego roku, w którym Rzeczpospolita Polska przystąpiła do Unii Europejskiej, były rewolucyjne zmiany systemu kształcenia studentów Wydziału Farmacji, a co za tym idzie, sposobu stwierdzania prawa wykonywania zawodu farmaceuty. Włączyliśmy się intensywnie w prace umożliwiające odbycie 6-miesięcznego stażu dla studentów 5 roku lat 2003/2004 w ramach 5-letnich studiów magisterskich. Na początku wydawało się to niemożliwe. Przyświecał nam jednak jeden cel: aby dyplom ukończenia studiów wyższych przez tych studentów był uznawany we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Spotkało się to z wielkim zrozumieniem ze strony aptek, które nie pytając o gratyfikacje za wyszkolenie stażysty, lecz pamiętając „nas też ktoś wykształcił”, przyjęli ich do siebie. Za to im serdecznie dziękuję.

W tym momencie chciałbym także podziękować wojewódzkiemu inspektorowi nadzoru farmaceutycznego panu mgr. Józefowi Łosiowi, który wypełniając ustawowe zadania opiniowania aptek szkolących, podszedł do tematu bardzo praktycznie i umożliwił w ten sposób pozyskanie takiej liczby aptek, aby każdy student farmacji mógł odbyć 6-miesięczny staż.

Nie udałoby się to bez współpracy z Wydziałem Farmacji Collegium Medicum UJ, a przede wszystkim z jego dziekanem panią prof. dr hab. Joanną Szymurą-Oleksiak, której determinacja przy wprowadzeniu nowego systemu kształcenia była ogromna. Podzielim z panią profesorem, że współdziałanie ośrodków akademickich z praktykami zawodu aptekarskiego jest nieodzownym elementem dla wprowadzenia młodego człowieka do zawodu.

Drugim, nie mniej ważnym zadaniem do wypełnienia przez Okręgową Radę Aptekarską była realizacja rozporządzenia ministra zdrowia w sprawie szkolenia ciągłego farmaceutów.

Rozpoczynaliśmy to zadanie w sytuacji nieunormowanej prawnie. Brak oficjalnej akredytacji dla naszego Wydziału Farmacji ze strony ministra zdrowia, dotyczącej szkolenia specjalizacyjnego a co za tym idzie szkoleń ciągłych, uniemożliwiał ich pełne i oficjalne rozpoczęcie. Do lipca br., kiedy to akredytacja została przyznana, wszelkie odbywające się na naszym terenie szkolenia były możliwe jedynie dzięki przychyłności kierownika Studium Kształcenia Podyplomowego pani prof. dr hab. Barbary Filipek. Odbyliśmy kilkanaście spotkań, które pozwoliły wypracować sposób przeprowadzania szkoleń permanentnych. Byliśmy zgodni w tym, aby nie tracić czasu i umożliwić jak największej liczbie farmaceutów skorzystanie z poszerzenia swojej wiedzy. Pomimo tego, zauważamy niepokojący pęd do zbierania punktów, które stają się celem samym w sobie. Nie ma to jednak nic wspólnego z poszerzeniem naszej wiedzy. Ponadto duże zainteresowanie szkoleniami spowodowało, że

nie wszyscy chętni mogli wziąć w nich udział w tym samym czasie. Pragnę podkreślić, że takie przedsięwzięcie jest bardzo trudne do realizacji od strony organizacyjnej, zwłaszcza wtedy gdy każdy chce, że tak powiem, „zaliczyć” to w ciągu jednego roku. W tym miejscu chciałbym zaapelować do delegatów, aby tłumaczyli w swoich środowiskach, że okres edukacyjny trwa 5 lat i nie ma konieczności zdobycia całości punktów wymaganych rozporządzeniem w ciągu jednego roku. W miarę możliwości zarówno lokalowych, organizacyjnych, jak i finansowych, każdy członek Izby będzie miał możliwość zdobycia 50 punktów edukacyjnych (połowy z wymaganych), których uzyskanie nie jest warunkowane testem sprawdzającym.

Od 1 stycznia 2004 zorganizowaliśmy 7 konferencji szkoleniowych, które umożliwiły zdobycie 1 punktu edukacyjnego za jedną godzinę. Szkolenia odbywały się w ramach kwartalnych spotkań z farmaceutami, a także podczas konferencji organizowanych w wielu miastach naszego województwa przez firmy producenckie. Organizacja takich szkoleń daje nam możliwość bezpośredniego kontaktu z Wami w różnych rejonach. To właśnie tam gdzie są aptekarze pracujący w aptekach ogólnodostępnych i szpitalnych oraz właściciele aptek – tam są ich problemy. Staramy się reagować na bieżąco na wszelkie sygnały, aczkolwiek w niektórych przypadkach z przyczyn od nas niezależnych nie jesteśmy w stanie pomóc. Z jednej strony ogranicza nas prawo, z drugiej zaś niemożność wkraczania w sferę zarządzania apteką i wyboru dla niej optymalnego sposobu umocnienia jej ekonomicznie.

Nasz samorząd zawodowy jest stworzony między innymi w celu reprezentowania zawodu farmaceuty i obrony jego interesów; troski o zachowanie godności i niezależności; strzeże zasad etyki i deontologii zawodowej; ma za zadanie integrować nasze środowisko.

Niejednokrotnie spotykamy się z problemami farmaceutów zatrudnionych w aptekach. Dotyczy to relacji pomiędzy pracownikiem a pracodawcą, a także relacji pomiędzy kierownikiem apteki szpitalnej a dyrektorem szpitala. We wszelkich indywidualnych sprawach staramy się udzielić naszym koleżankom i kolegom porady fachowej i prawnej.

W przypadku znacznej grupy farmaceutów szpitalnych, przy pomocy sekcji aptek szpitalnych aktywnie uczestniczymy w rozwiązywaniu wielu problemów, np. dotyczących zamówień publicznych, relacji kierownik apteki szpitalnej – dyrektor szpitala, braków kadrowych itp.

Problem wzbudzający najwięcej emocji pozostawiłem na koniec mojego sprawozdania. Dotyczy on kondycji finansowej aptek. Jest to zagadnienie ważne zarówno dla właścicieli aptek, jak i dla ich pracowników. Silna ekonomicznie apteka sankcjonuje model prywatnej własności przyjęty na początku transformacji ustrojowej naszego kraju. Jak widać nie udało się. Na samym początku zaczęliśmy korzystać z łatwego zarobku. Ale wszystko co dobre szybko się kończy. Postanowiliśmy walczyć sami z sobą, upatrując w tym sposobu na rozwiązanie naszych problemów ekonomicznych. Bez większych efektów.

Na naszej drodze spotkaliśmy się apteki sieciowe i powiązane z hurtem. Model pozyskiwania pacjenta lansowany przez te apteki sprowadza się głównie do walki cenowej. W odpowiedzi na to apteki prywatne zaczęły stosować ten sam sposób postępowania. Jest to poniekąd zrozumiałe. Należy sobie jednak zadać pytanie, do czego to prowadzi? Naszym zdaniem, jedynie do osłabienia ekonomiki naszych aptek. Przy każdej okazji apelujemy, aby wszelkie poczynania właścicieli aptek miały na uwadze nie tylko teraźniejszość, ale także dzień jutrzejszy!!! Każdy właściciel apteki powinien rozważyć, w jakim stopniu jest powiązany z daną hurtownią i dokładnie zaplanować sposób, w jaki powinien stać się niezależny. Kondycja finansowa apteki zależy tylko od jej właściciela!!! Kierowanie zakupów do hurtowni, które rozbudowują sieci aptek jawnie lub poprzez spółki córki, doprowadza do zwiększania ich siły finansowej, a co za tym idzie umożliwia im budowanie mocnej konkurencji, której pojedyncza apteka nie jest w stanie się przeciwstawić. Apelujemy, aby osoby, które często bez głębszego przemyślenia dokonują zakupów w tych hurtowniach, zdały sobie sprawę, że w ten sposób same budują ich siłę, co w konsekwencji doprowadza do wzmocnienia pozycji hurtowni, działając tym samym na naszą niekorzyść. Samorząd zawodowy nie może zaproponować panaceum dla każdej apteki. Może jedynie apelować o likwidację kart stałego klienta, o pobieranie wszystkich należnych nam ustawowo opłat, o niewiązanie się niekorzystnymi umowami handlowymi oraz o nieuczestniczenie w nieklarownych programach lojalnościowych!!! Być może receptą byłoby kierowanie zakupów do hurtowni aptekarskich, nie zważając na to, że korzyści finansowe płynące ze współpracy z nimi są z pozoru mniej atrakcyjne niż u konkurencji. Okręgowa Rada Aptekarska będzie zawsze popierać wszystkie konstruktywne propozycje uzdrowienia sytuacji.

Kończąc, chciałbym w tym miejscu podziękować osobom, które poświęciły wiele trudu, wysiłku i prywatnego czasu dla potrzeb naszego samorządu. W codziennej pracy wspomagali mnie i służyli zawsze radą: mgr farm. Witold Jucha, który wielokrotnie wspomagał mnie w pełnieniu obowiązków prezesa, mgr farm. Barbara Sadowska - zawsze służąca radą i doświadczeniem, mgr farm. Kazimierz Jura, mgr farm. Krystyna Kubatko, mgr farm. Maria Baś, dr Leokadia Danek - były osobami, na które zawsze mogłem liczyć pomiędzy posiedzeniami Rady.

Dziękuję Okręgowej Radzie Aptekarskiej, wszystkim jej komisjom za ciągłe punktowanie pracy prezesa oraz wspomaganie go w podejmowaniu niejednokrotnie bardzo trudnych decyzji. Wszystko to nie byłoby możliwe bez zaangażowania i codziennej pracy pracowników biura OIA - za co im wszystkim dziękuję.

**Uchwała nr 14/IV/04
Okręgowego Zjazdu Aptekarzy
z 16 października 2004 r.**

W sprawie uchwalenia Regulaminu Okręgowego Zjazdu Aptekarzy

Na podstawie art. 27 pkt 4/ ustawy z 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. 03.9.108) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 6/96/II/NRA z 18.06.1996 r. w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego uchwała się, co następuje:

§ 1

Okręgowy Zjazd Aptekarski uchwała Regulamin Okręgowego Zjazdu Aptekarzy.

§ 2

Treść Regulaminu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarze Zjazdu
mgr farm. Krystyna Kubatko
mgr farm. Lidia Nowak

Przewodniczący Zjazdu
dr farm. Leokadia Danek

**Uchwała nr 15/IV/04
Okręgowego Zjazdu Aptekarzy
z 16 października 2004 r.**

W sprawie uchwalenia Regulaminu Okręgowej Rady Aptekarskiej

Na podstawie art. 27 pkt 4/ ustawy z 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. 03.9.108) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 6/96/II/NRA z 18.06.1996 r. w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego uchwała się, co następuje:

§ 1

Okręgowy Zjazd Aptekarski uchwała Regulamin Okręgowej Rady Aptekarskiej.

§ 2

Treść Regulaminu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Sekretarze Zjazdu
mgr farm. Krystyna Kubatko
mgr farm. Lidia Nowak*

*Przewodniczący Zjazdu
dr farm. Leokadia Danek*

**Uchwała nr 16/IV/04
Okręgowego Zjazdu Aptekarzy
z 16 października 2004 r.**

*W sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania
Okręgowej Rady Aptekarskiej, Okręgowej Komisji Rewizyjnej,
Okręgowego Sądu Aptekarskiego,
Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej*

Działając na zasadzie art. 27 pkt 3 ustawy z 19.04.1991r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. nr 9 poz. 108 z 2003 r.) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 6/96/II/NRA z 18.06.1996 r. w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego, uchwała się co następuje:

§ 1

Okręgowy Zjazd Aptekarzy przyjmuje i zatwierdza sprawozdania z działalności w roku 2003/2004:

1. Okręgowej Rady Aptekarskiej
2. Okręgowej Komisji Rewizyjnej
3. Okręgowego Sądu Aptekarskiego
4. Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Sekretarze Zjazdu
mgr farm. Krystyna Kubatko
mgr farm. Lidia Nowak*

*Przewodniczący Zjazdu
dr farm. Leokadia Danek*

**Uchwała nr 17/IV/04
Okręgowego Zjazdu Aptekarzy
z 16 października 2004 r.**

*W sprawie udzielenia absolutorium organom
Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie*

Działając na zasadzie art. 27 pkt 3 ustawy z 19.04.1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. nr 9 poz. 108 z 2003 r.) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 6/96/II/NRA z 18.06.1996 r. w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego, uchwała się co następuje:

§ 1

Okręgowy Zjazd Aptekarzy udziela absolutorium za działalność w roku 2003/2004 następującym organom:

1. Okręgowej Radzie Aptekarskiej.
2. Okręgowej Komisji Rewizyjnej.
3. Okręgowemu Sądowi Aptekarskiemu.
4. Okręgowemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Sekretarze Zjazdu
mgr farm. Krystyna Kubatko
mgr farm. Lidia Nowak*

*Przewodniczący Zjazdu
dr farm. Leokadia Danek*

**Uchwała nr 18/IV/04
Okręgowego Zjazdu Aptekarzy
z 16 października 2004 r.**

W sprawie uchwalenia budżetu i gospodarki finansowej Izby

Działając na zasadzie art. 27 pkt 2 ustawy z 19.04.1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. nr 9 poz. 108 z 2003 r.) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 6/96/II/NRA z 18.06.1996 r. w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego, uchwała się co następuje:

§ 1

Okręgowy Zjazd Aptekarzy uchwała i przyjmuje budżet i zasady gospodarki finansowej Izby na rok 2004/2005, zgodnie z przedstawionym preliminarem.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Sekretarze Zjazdu
mgr farm. Krystyna Kubatko
mgr farm. Lidia Nowak*

*Przewodniczący Zjazdu
dr farm. Leokadia Danek*

**Uchwała nr 19/IV/04
Okręgowego Zjazdu Aptekarzy
z 16 października 2004 r.**

W sprawie wyborów uzupełniających do Okręgowego Sądu Aptekarskiego w Krakowie

Działając na zasadzie art. 27 pkt 6 ustawy z 19.04.1991 r. o izbach aptekarskich (tekst jednolity Dz.U. nr 9 poz. 108 z 2003 r.) oraz § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały nr 6/96/II/NRA z 18.06.1996 r. w sprawie zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu aptekarskiego, uchwała się co następuje:

§ 1

W wyniku tajnego głosowania Okręgowy Zjazd Aptekarzy w Krakowie wybrał członka Okręgowego Sądu Aptekarskiego, w Krakowie w osobie:
mgr farm. Maryla Anna Lech.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Sekretarze Zjazdu
mgr farm. Krystyna Kubatko
mgr farm. Lidia Nowak*

*Przewodniczący Zjazdu
dr farm. Leokadia Danek*

INFORMACJE OKRĘGOWEJ IZBY APTEKARSKIEJ

Książka laboratoryjna

Zgodnie z § 9 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 18 października 2002 r. w sprawie podstawowych warunków prowadzenia apteki (Dz.U. nr 187 poz. 1565), ewidencję sporządzanych w aptece leków aptecznych oraz produktów homeopatycznych, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 2, prowadzi się w formie książki laboratoryjnej, która zawiera:

- 1) nazwę, postać farmaceutyczną, dawkę;
- 2) rodzaj, ilość oraz serię substancji wyjściowych;
- 3) podstawę sporządzenia leku aptecznego lub produktu homeopatycznego, o której mowa w § 6;
- 4) datę sporządzenia oraz numer serii;
- 5) ilość sporządzonego leku aptecznego lub produktu homeopatycznego i ilość opakowań z określeniem zawartości opakowania jednostkowego;
- 6) termin ważności;
- 7) imię, nazwisko i podpis osoby sporządzającej.

Informujemy: Książka laboratoryjna w obowiązującym wzorze zostanie wydrukowana i będzie do nabycia w siedzibie OIA.

Leki podstawowe i uzupełniające

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. nr 210 poz. 2135):

Leki podstawowe, leki uzupełniające oraz leki recepturowe są wydawane świadczeniobiorcom na podstawie recepty, za odpłatnością:

Ryczałtowa – za leki podstawowe i recepturowe przygotowywane z surowców farmaceutycznych, o których mowa w ust. 5 pkt 4, lub z leków gotowych zamieszczonych w wykazach leków podstawowych i uzupełniających, pod warunkiem, że przepisana dawka leku recepturowego jest mniejsza od najmniejszej dawki leku gotowego w formie stałej stosowanej doustnie.

Farmakopea Polska VI

Nowe wydanie Farmakopei Polskiej VI zawiera znowelizowaną monografię dotyczącą tabletek i kapsułek siarczanu morfiny o przedłużonym uwalnianiu (*Morphini sulfatis tabulettae prolongatae*, *Morphini sulfatis capsulae prolongatae*), według której jednorazowa dawka maksymalna wynosi 100 mg. Oznacza to, że na jednej recepcie, bez zgody wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego na zapisywanie zwiększonej ilości środków odurzających grupy I-N i substancji psychotropowych grupy II-P można zapisać nie więcej niż 4g siarczanu morfiny w postaci doustnych preparatów o przedłużonym działaniu.

Urzędowy Wykaz Produktów Leczniczych...

W związku z tym, że aktualny Urzędowy Wykaz Produktów Leczniczych dopuszczonych do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie określa ich przynależności do wykazów A, B, N, a podaje tylko kategorię dostępności produktu leczniczego Rp., Rp.w., Lz, OTC, przypominamy, że substancje bardzo silnie działające (A), silnie działające (B) oraz środki odurzające (N) są określone w FP VI str. 27 oraz str. 1091-1093.

Kurier Naczelnej Izby Aptekarskiej

Informujemy, że Kurier Naczelnej Izby Aptekarskiej dostępny jest w Internecie na stronie www.nia.org.pl

Zmiana numerów NIP Narodowego Funduszu Zdrowia

W związku z wejściem w życie z dniem 1 października 2004 r. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. nr 210 poz. 2135) nastąpiła zmiana numerów NIP Narodowego Funduszu Zdrowia.

Powyższą zmianę należy uwzględnić w dokumentach rozliczeniowych wystawianych według dotychczasowych zasad, tj.:

Nabywca: Narodowy Fundusz Zdrowia z siedzibą w Warszawie
ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa
NIP 107-00-01-057

Okolicznościowy dyplom

W związku z wejściem w życie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej likwidującej Radę Społeczne, mgr farm. Witold Jucha otrzymał okolicznościowy dyplom z podziękowaniem za pracę od dyrektora Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Narodowy Fundusz Zdrowia

Małopolski Oddział Wojewódzki
NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA
z siedzibą w Krakowie

Kraków, dn. 26.11.2004

**Szanowny Pan
Witold Jucha**

**Członek Rady Społecznej
przy Małopolskim Oddziale Wojewódzkim
Narodowego Funduszu Zdrowia**

Szanowny Panie,

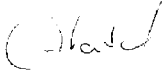
Proszę przyjąć serdeczne podziękowania za wszelkie działania wspierające prace Małopolskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia na rzecz funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej w naszym regionie.

Ochrona zdrowia to obszar o ogromnym społecznym znaczeniu, zaangażowanie Rady było bezcennym wkładem w usprawnianie systemu, rozwiązywanie problemów małopolskiej służby zdrowia oraz codziennych trudności, z jakimi zmagają się pacjenci. Zadania wypełniane przez Państwa pomogły również nadawać kształt nowym rozwiązaniom służącym zabezpieczeniu świadczeń zdrowotnych w Małopolsce, a współpraca z Państwem była prawdziwym zaszczytem.

Życzę Panu realizacji wszelkich zamierzeń oraz wielu sukcesów w życiu prywatnym i zawodowym.

Z poważaniem

Artur Hartwich

Dyrektor
**Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego
Narodowego Funduszu Zdrowia**

PROGRAM „OPIEKI FARMACEUTYCZNEJ DLA PACJENTÓW Z NADCIŚNIENIEM TĘTNICZYM”

Termin opieka farmaceutyczna jest znany farmaceutom, informacje i szkolenia na ten temat prowadzone były już od kilku lat na Wydziale Farmaceutycznym w Krakowie. Niewielu jednak aptekarzy próbowało wprowadzić opiekę do swojej praktyki. Na świecie przeprowadzono wiele badań związanych z oceną skuteczności opieki farmaceutycznej dla pacjentów z różnymi schorzeniami. Ponieważ jednak jest to proces wymagający przeprowadzenia w aptece pewnych zmian w organizacji jej pracy, konieczna jest ocena jej skuteczności w warunkach polskich.

W grudniu 2003 r. na spotkaniu dla kierowników aptek, organizowanym przez Okręgową Izbę Aptekarską w Krakowie, przekazana została informacja o poszukiwaniu aptek (z Krakowa i okolic) zainteresowanych prowadzeniem opieki farmaceutycznej dla pacjentów z nadciśnieniem tętniczym. Koordynatorem projektu pt.: „Opieka farmaceutyczna w nadciśnieniu tętniczym” (FONT) jest Pracownia Farmakoepidemiologii i Farmakoekonomiki Katedry Toksykologii Wydziału Farmaceutycznego CM UJ.

Dlaczego nadciśnienie tętnicze? W raporcie Światowej Organizacji Zdrowia nadciśnienie tętnicze znalazło się na trzecim miejscu wśród 10 najważniejszych zagrożeń ludzkości na świecie i występuje u 10-30% dorosłych mieszkańców Ziemi. Ocenia się, że również w Polsce ponad 20% osób z populacji ogólnej dotkniętych jest tą chorobą.

Zaledwie 60% tych pacjentów stosuje leki zgodnie z zaleceniami lekarza, częściowo przestrzega zaleceń 19% i tyle samo wcale nie przyjmuje przepisanych leków hipotensyjnych. Tymczasem odległe skutki zaniechania farmakoterapii mogą w przyszłości prowadzić do powstania ciężkich i nieodwracalnych powikłań ze strony układu krążenia i nerek oraz związanego z tym wzrostu bezpośrednich i pośrednich nakładów finansowych na ich leczenie i opiekę socjalną. Zainteresowanie personelu medycznego pacjentem podnosi jego zaufanie do podjętej farmakoterapii, poprawia współpracę z farmaceutą i lekarzem, zwiększając stosowanie się pacjenta do zaleconej terapii. Ułatwia to prawidłowe leczenie nadciśnienia, a w konsekwen-

cji prowadzi do obniżenia ciśnienia krwi i ogranicza ryzyko pojawienia się powikłań w przyszłości.

Celem wprowadzanego w Małopolsce programu jest ocena skuteczności opieki farmaceutycznej prowadzonej w warunkach polskich. Skuteczność opieki mierzona jest jej wpływem na poprawę ciśnienia tętniczego krwi, zmniejszenie ilości problemów lekowych, i zwiększenie poziomu wiedzy pacjentów o tej chorobie.

Zainteresowanie udziałem w programie zgłosiło ponad 70 aptek, ostatecznie włączonych zostało 55. Apteki przydzielono losowo do grupy badanej, która prowadzi opiekę i grupy kontrolnej świadczącej standardowe usługi farmaceutyczne. Apteki samodzielnie włączyły do programu, spośród swoich pacjentów, osoby chore na nadciśnienie, które spełniały kryteria kwalifikacji.

Zasadniczą częścią badania jest dwunastomiesięczny okres, podczas którego farmaceutyci z grupy badanej zobowiązani są do minimum jednego spotkania z pacjentem w miesiącu. Prowadzona przez nich opieka farmaceutyczna obejmuje:

1. Szkolenie pacjentów z zakresu patofizjologii nadciśnienia i farmakoterapii,
2. Pomiar ciśnienia krwi tętniczej,
3. Wykrywanie i rozwiązywanie problemów lekowych.

Wszystkie działania farmaceutyci dokumentują przy pomocy, opracowanej na potrzeby programu, aplikacji bazodanowej. Umożliwia ona przechowywanie i analizowanie informacji uzyskanych w trakcie spotkań z pacjentem w aptece.

Przed rozpoczęciem zasadniczej części projektu przeprowadzono szkolenia dla farmaceutów z grupy badanej, dotyczące zasad prowadzenia opieki farmaceutycznej, farmakoterapii nadciśnienia i korzystania z aplikacji bazodanowej.

Kontakt z koordynatorem programu oraz wzajemne kontakty pomiędzy farmaceutami ułatwia założony portal internetowy. Pod adresem: www.font.edu.pl w działkach opracowanych dla lekarzy, pacjentów i aptekarzy można znaleźć informacje dotyczące: założeń programu i jego przebiegu, planowanych szkoleń i spotkań. Dla farmaceutów z grupy badanej dostępna jest kodowana część portalu, która ma służyć wymianie doświadczeń i informacji.

Przeprowadzone dotychczas na świecie programy oceniały wyłącznie ekonomiczne aspekty związane ze świadczeniem opieki. Zaplanowany przez nas projekt ocenia z jednej strony wpływ opieki na zdrowie i wiedzę pacjenta, a z drugiej na wiedzę i satysfakcję zawodową prowadzących go farmaceutów. Ocena satysfakcji i wiedzy prowadzona jest przy pomocy opracowanych na potrzeby programu ankiet. Pacjenci z grupy badanej, po zakończeniu programu określą również swoje zainteresowanie tego rodzaju działalnością aptek.

Uzyskane wyniki umożliwią opracowanie wytycznych dotyczących postępowania w przypadku prowadzenia przez aptekę opieki farmaceutycznej dla pacjentów z nadciśnieniem tętniczym. Wytyczne obejmować będą: „minimalne wymagania” dla farmaceutów i aptek zainteresowanych tego typu działalnością zdrowotną, opis najczęściej pojawiających się problemów lekowych związanych z farmakoterapią nadciśnienia, metody edukowania pacjentów oraz zasady dokumentowania opieki farmaceutycznej.

Ujednolicenie zasad prowadzenia opieki farmaceutycznej w tej grupie pacjentów umożliwi porównanie opieki prowadzonej w różnych warunkach i zachęci farmaceutów do podejmowania tego rodzaju aktywności zawodowej.

Ponadto analiza schematów leczenia stosowanych w Polsce pozwoli na oszacowanie kosztów leczenia nadciśnienia tętniczego w wybranej grupie pacjentów oraz obciążenia budżetów: pacjentów i instytucji ubezpieczeniowych. Oszacowanie zysku netto społeczeństwa, uzyskanego dzięki zmniejszeniu lub wyeliminowaniu odległych konsekwencji finansowych nieprawidłowo leczonego nadciśnienia u pacjentów objętych opieką farmaceutyczną, pozwoli na wskazanie również czynnika ekonomicznego zachęcającego do wdrażania opieki farmaceutycznej w Polsce.

Stworzone w pracowni narzędzia wspomagające opiekę farmaceutyczną mogą zostać w przyszłości wykorzystane dla potrzeb kształcenia na odległość (e-teaching) i realizacji innych programów badawczych. Umożliwi to realizowanie praktyki farmaceutycznej opartej na dowodach (Evidence Based Pharmacy).

Warto podkreślić, że program FONT opracowany przez naszą pracownię wprowadzany jest obecnie również w aptekach na terenie Wielkopolski, dzięki współpracy z Katedrą i Zakładem Farmacji Klinicznej i Biofarmacji AMiKM w Poznaniu.

Wszystkich zainteresowanych projektem zachęcam do odwiedzenia naszej strony internetowej www.font.edu.pl.

Agnieszka Skowron
Pracownia Farmakoepidemiologii i Farmakoekonomiki
Katedry Toksykologii CM UJ
ul. Medyczna 9, 30-688 Kraków
tel.: (12) 658 82 14
e-mail: font@farmacja.cm-uj.krakow.pl

WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH AKTÓW PRAWNYCH

Obejmuje okres od 18 sierpnia 2004 r. do 19 listopada 2004 r.

1. Dz.U. nr 180 z 18.08.2004 r.

- poz. 1870 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie sposobu ustalania i uiszczania opłat związanych z dopuszczeniem do obrotu produktu leczniczego

2. Dz.U. nr 195 z 7.09.2004 r.

- poz. 2013 rozporządzenie Ministra Zdrowia zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, podstawowych kryteriów ich przyznawania, okresów użytkowania, a także przedmiotów ortopedycznych podlegających naprawie

3. Dz.U. nr 197 z 9.09.2004 r.

- poz. 2034 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie warunków, jakim powinien odpowiadać plan zdrowotny dla służb mundurowych, oraz zakresu danych niezbędnych do przygotowania tego planu
- poz. 2035 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu instytucji powołanych do kontroli jakości używanych do produkcji produktów leczniczych

4. Dz.U. nr 200 z 14.09.2004 r.

- poz. 2061 rozporządzenie Ministra Zdrowia zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych sposobów i warunków unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych

5. Dz.U. nr 201 z 15.09.2004 r.

- poz. 2064 rozporządzenie Ministra Zdrowia zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia listy substancji niedozwolonych do stosowania w kosmetykach, listy substancji dozwolonych do stosowania w kosmetykach wyłącznie w ograniczonych ilościach, zakresie i warunkach stosowania, listy barwników, substancji konserwujących i promieniochronnych dozwolonych do stosowania w kosmetykach oraz znaku graficznego wskazującego na umieszczenie dodatkowych informacji

6. Dz.U. nr 203 z 17.09.2004 r.

- poz. 2082 rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie wzoru legitymacji emeryta - rencisty oraz trybu jej wydawania, wymiany lub zwrotu

7. Dz.U. nr 213 z 30.09.2004 r.

- poz. 2164 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie recept lekarskich
- poz. 2165 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie sposobu oraz terminów przedstawiania przez apteki podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych zbiorczych zestawień zrealizowanych recept podlegających refundacji, a także wzoru zbiorczego zestawienia recept podlegających refundacji

8. Dz.U. nr 219 z 8.10.2004 r.

- poz. 2231 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie podmiotów uprawnionych do przechowywania oraz niszczenia środków odurzających, substancji psychotropowych lub ich preparatów oraz prekursorów grupy I-R, a także szczegółowych zasad i warunków ich przechowywania oraz niszczenia

9. Dz.U. nr 231 z 22.10.2004 r.

- poz. 2327 rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać lokal podmiotu wykonującego czynności z zakresu zaopatrzenia w środki pomocnicze i wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi.

*Wszystkie akty prawne są dostępne w Internecie na stronach Ministerstwa Zdrowia:
www.mz.gov.pl oraz Sejmu RP www.sejm.gov.pl*

WRĘCZENIE MEDALU IM. PROF. BRONISŁAWA KOSKOWSKIEGO

Święto Kosmy i Damiana – patronów aptekarzy przypada 26 września. W tym roku ogólnopolskie jego obchody połączono z 60-leciem istnienia Okręgowej Izby Aptekarskiej w Lublinie. Odbyły się one 23 października, w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Lublinie.

Podczas obrad wręczono Medale im. prof. Bronisława Koskowskiego. Jest nam miło poinformować, iż jednym z nich została odznaczona nasza Koleżanka – mgr farm. Krystyna Kubatko.

Serdecznie gratulujemy.

SYLWETKI FARMACEUTÓW – UCZESTNIKÓW POWSTANIA STYCZNIOWEGO

Część II - Farmaceuci małopolscy

Poniżej przedstawiamy kolejną garść informacji o farmaceutach - uczestnikach powstania styczniowego. Tym razem opisujemy zarówno farmaceutów pochodzących z terenu działania dzisiejszej Okręgowej Izby Aptekarskiej, jak i tych, których dopiero popowstańcze losy rzuciły do Małopolski. Za pomoc w opracowaniu artykułu chcemy serdecznie podziękować: pani mgr farmacji Krystynie Dustanowskiej za informacje o jej pradziadku Janie Maszadro i przesłanie jego zdjęcia oraz panu Leszkowi Brzozowskiemu - kierownikowi Muzeum Regionalnego PTTK im. Ignacego Łukasiewicza w Gorlicach, za udostępnienie cennych materiałów, a także zdjęć Walerego Rogawskiego i Ignacego Łukasiewicza.

Z terenów dzisiejszego województwa małopolskiego pochodzili: Tomasz Mazur, Wiktor Mazurkiewicz i Hipolit Pohlman.

Aptekarz **Tomasz Mazur** urodził się 6 XII 1844 roku w Szynwałdzie. Wacław Sokolewicz w artykule „*Farmaceuci w powstaniu 1863 roku*” („*Wiadomości Farmaceutyczne*” numery 13-19 1934) pisze o nim, że „*Jako 18-letni uczeń gimnazjalny brał udział w organizacji Strzyżewskiego w Tarnowie, a następnie walczył pod dowództwem Jordana, Czachowskiego i Gustawa Rosnera-Róży*”. 21 X 1863, w czasie bitwy oddziału Rosnera-Róży pod Jurkowicami w Sandomierskiem, Tomasz Mazur został wzięty do niewoli. Po procesie został pozbawiony wszelkich, przysługujących zwykłym obywatelom, praw i skazany na roczny pobyt w rotach aresztanckich w Kazaniu. Po odbyciu tej kary był zesłany na Sybir do miasta Tara w guberni tobołskiej. Biorąc pod uwagę podobne przypadki, można przypuszczać, że wynikało to ze „*złego*” sprawowania. Tomasz Mazur zmarł 7 II 1907 roku w Poznaniu.

Wiktor Mazurkiewicz, urodzony w roku 1840 w Grzegorzewiczach w Olkuskiem, walczył od początku powstania, najpierw w oddziale Apolinarego Kurowskiego, następnie Józefa Adama Grekowicza-Gregorowicza. Brał udział w zakończonych klęskami bitwach pod Miechowem i Szklarami, gdzie został ranny. Jak pisze Sokolewicz: „*Nabawiwszy się silnego kataru płuc, dopiero na usilne nalegania lekarzy opuścił szeregi powstania*”. Wiktor Mazurkiewicz, już po upadku powstania, figuruje jako student I lub II kursu farmacji w wykazach z 1867/68 i 1868/69.

Z Krynicy pochodził **Hipolit Pohlman**, urodzony w roku 1838. W tym czasie (tzn. w latach 1821-30 i 1838-43) dzierżawcą zakładu zdrojowego w Krynicy był Adam Pohlman. Nie ulega więc wątpliwości, że Hipolit był jego krewnym, być może synem. Jako gospodarz Krynicy, Adam Pohlman pozostawił po sobie bardzo złe wspomnienia: dopuszczał się jawnych malwersacji, które narażały Krynicy na straty finansowe i utratę pozycji wśród innych zdrojowisk. Dziś, w publikacjach dotyczących Krynicy, nazywany jest „*tupieżcą*”. Hipolit Pohlman okazał się natomiast wzorem patrioty, który dla sprawy narodowej poświęcił bardzo dobrze zapowiadającą się karierę uniwersytecką i zawodową. Po ukończeniu studiów farmaceutycznych wyjechał do Wiednia, gdzie rozpoczął pracę naukową. Świadczyło to o jego dużych zdolnościach i ambicjach, gdyż większość ówczesnych farmaceutów zaraz po ukończeniu studiów zakładała bądź kupowała apteki. Wiadomość o wybuchu w Królestwie powstania dotarła do magistra Pohlmana w czasie przygotowań do obrony pracy doktorskiej. Nad decyzją o wyjeździe do kraju nie wahał się jednak ani przez chwilę. Szczegóły udziału Pohlmana w powstaniu styczniowym podaje w swej pracy Waław Sokolewicz: „*Opuścił więc niezwłocznie Wiedeń i przybył do Krakowa, skąd udał się do Pieskowej Skwały, brał udział w bitwie pod Miechowem. Po nieszczęśliwej tej wyprawie udał się do obozu Langiewicza. Przydzielony do Czachowskiego walczył pod Grochowiskami i tam otrzymał siedem ran, z których jedna była uważana przez lekarzy za śmiertelną*”. Po wyleczeniu się Hipolit Pohlman nadal kontynuował swój udział w powstaniu. W roku 1864 wchodził w skład Rządu Narodowego. Wsławił się również jako kurier powstańczy, Sokolewicz pisze na ten temat: „*Gdy Austriacy zaprowadzili tzw. Chłopskie warty, przewoził różne depesze i rozkazy, choć nikt nie chciał się tego podjąć. Był wiele razy aresztowany w Krakowie i prześladowany przez rząd austriacki*”. Po upadku powstania Pohlman bezskutecznie zabiegał u galicyjskich władz o pozwolenie na prowadzenie apteki – mimo spełnienia wszystkich warunków, za każdym razem mu odmawiano. Było to oczywiście spowodowane powstańczą przeszłością. Hipolit Pohlman zmarł w roku 1917 w Warszawie. 290 numer „*Nowej Reformy*” (z 10 lipca 1919 roku) doniósł o mającym się odbyć nabożeństwie żałobnym za „*Hipolita Pohlmana urodzonego w roku 1838*”. W spreczności z tymi informacjami pozostaje artykuł Eugeniusza Borzęckiego „*Nowe materiały biograficzne dotyczące farmaceutów – uczestników powstania styczniowego*” („*Farmacja Polska*” nr 1 1967). Autor pisze tu bowiem: „*Po powstaniu przebywał w Odessie. W roku 1923 żył jeszcze*”.

W powstańczym oddziale Żalplachty (Zapałowicza) walczył przyszły farmaceuta, mający związać swe losy z małopolskim Bieczem – **Wilhelm Fusek**.

Urodził się w roku 1842 w Kobiernicach, w czasie powstania walczył pod Tuczapami i Tyszowcami, gdzie został ranny w nogę. Prawdopodobnie już po rozbięciu partii Zapałowicza, Wilhelm Fusek uciekł do Galicji i osiedlił się w Krakowie. Tu wstąpił na praktykę do apteki Brunona Miczyńskiego. Następnie przeniósł się do apteki Antoniego Swobody w Łancucie. Po ukończeniu wymaganej trzyletniej praktyki i zdaniu egzaminu otrzymał w roku 1866 świadectwo tyrocynalne, wydane

Wilhelm Fusek

przez Gremium Aptekarzy w Rzeszowie. W aptece Swobody pracował Wilhelm Fusek nadal, aż do roku 1868, kiedy to dla dalszego pogłębiania wiedzy farmaceutycznej wyruszył na uniwersyteckie studia do Wiednia. Po czterech latach nauk otrzymał w stolicy imperium Habsburgów tytuł magistra farmacji. Po powrocie do kraju pracował w aptekach w Chrzanowie (kilka miesięcy) i w Wilkanowiczach (trzy lata). W roku 1876 otrzymał koncesję na prowadzenie kupionej od magistra Zenona Hallera apteki w Bieczu. Jako polski patriota, manifestacyjnie nazwał ją „*Apteka Pod Polskim Orłem*”. Magister Fusek, jako fachowy aptekarz, szybko zdobył sobie w Bieczu duże uznanie. Poza apteką zajmował się botaniką; umiłowanie i podziw dla piękna i różnorodności roślin przeniósł na papier w postaci akwareli. Były one doskonałe: zarówno pod względem naukowym (szczegóły morfologiczne) jak i artystycznym. Akwarele te weszły w skład założonego przez Fuska atlasu. Działał również społecznie, m.in. w „*Eleuterii*” – organizacji propagującej życie w trzeźwości. Wilhelm Fusek zmarł 23 XII 1914 w Bieczu, pochowany został z należnymi weteranowi honorami. Aptekarskie, społeczne i artystyczne tradycje kontynuowali: syn Wilhelma – Witold i wnuk – Wiesław.

W powstanie styczniowe zaangażował się także sam **Ignacy Łukasiewicz**. Miał on już za sobą udział w innym niepodległościowym zrywie zbrojnym: powstaniu roku 1846, który okupił dwuletnim więzieniem.

W okresie powstania styczniowego Ignacy Łukasiewicz i jego współnicy ofiarowali na rzecz organizacji powstańczej duże sumy, uzyskane z dochodów z rafinerii ropy naftowej w Polance. O latach 1863-64 w życiu Łukasiewicza wspominał jego przyjaciel Władysław Ludwik Anczyc – pisarz i farmaceuta. „*Jakkolwiek rok 1863 zatamował ruch interesów zakłady się rozwijały; ale Łukasiewicz z powodów wiadomych wiele także ucierpiał,*

przez Gremium Aptekarzy w Rzeszowie. W aptece Swobody pracował Wilhelm Fusek nadal, aż do roku 1868, kiedy to dla dalszego pogłębiania wiedzy farmaceutycznej wyruszył na uniwersyteckie studia do Wiednia. Po czterech latach nauk otrzymał w stolicy imperium Habsburgów tytuł magistra farmacji. Po powrocie do kraju pracował w aptekach w Chrzanowie (kilka miesięcy) i w Wilkanowiczach (trzy lata). W roku 1876 otrzymał koncesję na prowadzenie kupionej od magistra Zenona Hallera apteki w Bieczu. Jako polski patriota, manifestacyjnie nazwał ją „*Apteka Pod Polskim Orłem*”. Magister Fusek, jako fachowy aptekarz, szybko zdobył sobie w Bieczu duże uznanie. Poza apteką zajmował się botaniką; umiłowanie i podziw dla piękna i różnorodności roślin przeniósł na papier w postaci akwareli.

Ignacy Łukasiewicz

a częste rewizje najeżdżały go i niepokoiły; pomimo to przeżył ten czas krytyczny obroną ręką i tylko materialnie bardzo dużo strat poniósł, gdyż szczodrobliwłość jego nie znała granic". Po upadku powstania w domu Łukasiewiczów w Chorkówce mieszkało kilku weteranów walk roku 1863: Adolf i Bonawentura Jabłoński, Józef Kuczyński, Kacper Łącki, Jan Horytiak i przybyły z Paryża Kacper Ciągiewicz, były więźni Kufsteinu. O ludziach tych wspomina w „Moim pamiętniku” Anna z Działyńskich Potocka, właścicielka Rymanowa Zdroju: „Zdziwiona byłam ilością nakryć (...) myślałam, że trafiłam na recepcję. Ale (...) przekonałam się, że to tylko miejsca dla domowych i stałych gości (...). Pierwszego wprowadziło dwóch ludzi: weteran, kaleka o siwych włosach i szlachetnej twarzy, ofiara pastwień cytadeli warszawskiej. Za nim weszło kilku innych weteranów”.

Na szczególną uwagę spośród wymienionych wyżej weteranów, zasługuje postać **Adolfa Jabłońskiego**: farmaceuty i odkrywcy, związanego przez swą współpracę z Łukasiewiczem i z Małopolską.

Urodził się w 1825 roku w powiecie włoszczowskim. Po ukończeniu szkoły średniej w Kielcach studiował w Warszawie farmację. W roku 1847 został aresztowany, oskarżony o działalność wywrotową, osądzony i skazany na dwa lata więzienia w cytadeli warszawskiej. Po wyjściu na wolność został zmuszony do służby w karnym korpusie orenburskim. W roku 1860, będąc już oficerem, porzucił wojsko. W powstaniu styczniowym wziął udział jako major w oddziale Litticha, a później jako naczelnik powiatu łęczyckiego. Po upadku powstania udało mu się uciec do Poznania a następnie do Drezna (tu zaprzyjaźnił się z Kraszewskim) i Bremy. W roku 1870 przyjechał do Galicji i w osobie Ignacego Łukasiewicza znalazł pomoc i oparcie. Zatrudnienie znalazł jako urzędnik techniczny kopalni w Bóbrce. W roku 1872 wyjechał do Stanów Zjednoczonych, aby zapoznać się z tamtejszym przemysłem naftowym. Przez rok studiował także na Uniwersytecie Virginia geologię, chemię, fizykę i mineralogię. Po powrocie do Bóbrki, w maju roku 1873, Łukasiewicz przekazał mu kierownictwo techniczne kopalni. Korzystając z nowych doświadczeń, już w roku 1874 Jabłoński wprowadził do użytku nowoczesne świdry i hermetyczne rury okładzinowe, które przywiózł z Ameryki. Udoskonalił także system zamykania wody, zwany od nazwiska swego twórcy „Dzwonem Jabłońskiego”. W roku 1885 Adolf Jabłoński wydał, dedykowany zmarłemu Łukasiewiczowi, podręcznik „Kopalnictwo nafty”. Był także inicjatorem jubileuszu 25-lecia przemysłu naftowego w Chorkówce. Zmarł w Bóbrce 2 V 1887 roku.

Prowizor proszowickiej apteki – **Hornowski**, był pomocnikiem powiatowego organizatora powstańczego na powiat miechowski.

Naczelnikiem powstańczym galicyjskiego miasta Gorlice był tamtejszy aptekarz **Walery Rogawski** (urodzony około 1830 roku).

Z początkiem roku 1857 został przyjęty w charakterze prowizora do apteki w Gorlicach, która była własnością Ignacego Łukasiewicza, pracowicie zdobywającego sławę najwybitniejszego polskiego farmaceuty. Rogawski i Łukasiewicz byli bliskimi przyjaciółmi. Świadczyć o tym może chociażby udział magistra Rogawskiego

w ślubie Łukasiewicza (20 IV 1857) w charakterze świadka. 14 lipca roku 1857 Ignacy Łukasiewicz, za cenę 3000 florenów, odstąpił aptekę w Gorlicach Rogawskiemu, a sam przeniósł się do pobliskiego Jasła. Od lat siedemdziesiątych XIX wieku Walery Rogawski dał się poznać jako zaangażowany społecznik, pełniący w cesarsko-królewskim starostwie i Urzędzie Miasta wiele odpowiedzialnych funkcji. W latach 1873-75 i 1877-78 był asesorem, w latach 1874 i 1886-88 zastępcą prezesa w Wydziale Powiatowym. Przez cztery lata (1882-86) piastował godność burmistrza Gorlic, od roku 1891 do 1902 był zaś zastępcą burmistrza. Apteka „*Pod Opatrznością*” przynosić musiała magistrowi Rogawskiemu duże dochody, gdyż w latach 1897 i 1902 figuruje jako członek Rady Powiatowej „*z grupy najwyższej opodatkowanych kupców i przemysłowców*”. O śmierci Walerego Rogawskiego doniosło „*Czasopismo Galicyjskiego Towarzystwa Aptekarskiego*” z 15 kwietnia 1902 roku. W zbiorach Muzeum Regionalnego w Gorlicach eksponowana jest interesująca pamiątka po Walerym Rogawskim, jest to „*Żurnal recept*”, opatrzony pieczęciami o treści „*Apteka pod Opatrznością w Gorlicach Walerego Rogawskiego*”. Na kilkuset stronach wpisano wszystkie wykonane recepty, w okresie od 28 VI 1881 do 1 VI 1883.

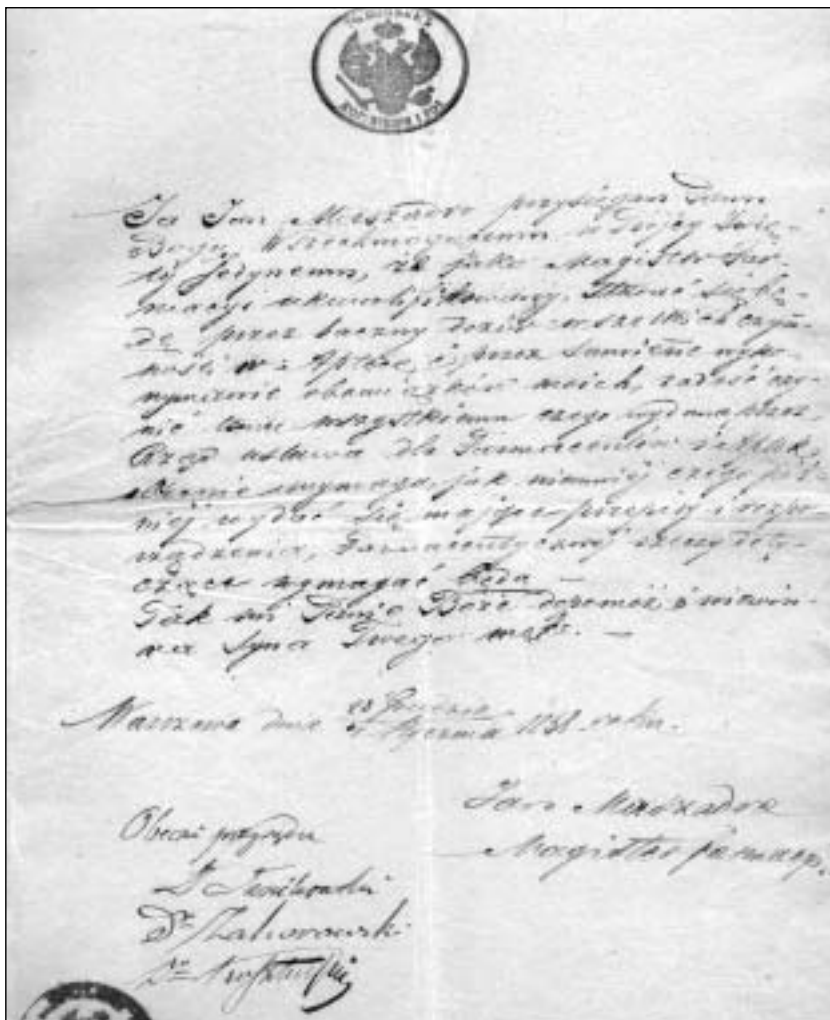
Walery Rogawski

Jan Maszadro

Jan Maszadro, założyciel pierwszej apteki w Słomnikach, pełnił funkcję powstańczego naczelnika tego miasta. Urodził się w roku 1832, jako nastolatek pracował w jednej z warszawskich aptek i w roku 1851 (27 kwietnia) uzyskał dyplom pomocnika aptekarskiego. W roku 1855 ukończył Szkołę Farmaceutyczną w Warszawie z tytułem prowizora; w rok później (w odpowiedzi na skierowany do władz wniosek) otrzymał pozwolenie na „*zarząd aptekami*”. 8 września 1856 podpisał kontrakt dzierżawy apteki ojców paulinów na Jasnej Górze. W tym samym jednak roku zawarł w Częstochowie kontrakt kupna apteki w Słomnikach z sukcesorami po aptekarzu Wincentym Maszatowskim, który otrzymał koncesję na prowadzenie ap-

teki w Słomnikach (w roku 1856) i przed jej założeniem zmarł. Pierwszym krokiem Jana Maszadro po przyjeździe do Słomnik było zamówienie mebli do apteki u miejscowego stolarza. Początkowo apteka mieściła się w jednym z domów przy Rynku, później wybudował Jan Maszadro własny dom (obecna ulica Kościuszki nr 9), w którym apteka znalazła swoje miejsce na długie dziesięciolecia. Po upływie dwóch lat Jan Maszadro został magistrem farmacji i 23 XII 1858 roku złożył w Warszawie przysięgę, której rękopis znajduje się w zbiorach Muzeum Farmacji CMUJ. Jej tekst przytaczamy w oryginalnym brzmieniu jako interesujące świadectwo historii zawodu:

Ja Jan Maszadro przysięgam Panu Bogu Wszchemogącemu w Trójcy Świętej Jedy-nemu, że jako Magister Farmacyi ukwalifikowany, starać się będę przez baczną dozór wszelkich czynności w Aptece i przez sumienne wykonywanie obowiązków moich, za-dąć czynić temu wszystkiemu czego wydana przez Rząd ustawa dla Farmaceutów i Ap-tek obecnie wymaga, jak niemniej czego później wydać się mające przepisy i rozporządzenia, Farmaceutycznej rzeczy dotyczące wymagać będą -

*Tak mi Panie Boże dopomóż i uświęć na Syna Twego mękę -
Warszawa dnia 23 grudnia 1858 roku*

*Jan Maszadro
Magister farmacji*

W pieczęciach widniejących na dokumencie znajdują się dwugłowe carskie orły.

Jan Maszadro cieszyć się musiał w Słomnikach dużym szacunkiem i powszechnym uznaniem, gdyż już 30 marca roku 1862 (a więc niecałe sześć lat po przybyciu do miasta) otrzymał zaszczytny tytuł ławnika honorowego miasta Słomniki z - jak głosił dyplom - „zastrzeżeniem akuratnego spełniania tych obowiązków”.

Udział magistra Maszadro w powstaniu styczniowym jako naczelnika miasta budzić musi wielki podziw dla jego odwagi, gdyż funkcja taka była dla władz carskich równoznaczna z wyrokiem śmierci.

W roku 1877 zakupił majątek Trąbki w Brończycach. Od tego czasu, obok pracy w aptece, z wielkim zapałem prowadził gospodarstwo. Jan Maszadro zmarł w wieku zaledwie 47 lat, 7 XI roku 1879, na zapalenie płuc, którego nabawił się w drodze do Trąbek. Żoną magistra Maszadro była Józefa Jodłowska, ich syn Władysław również został farmaceutą i po ukończeniu studiów w Petersburgu prowadził aptekę w Słomnikach. Córka Władysława Maszadro Janina wyszła za mąż za Wacława Szcześniaka - rotmistrza kawalerii Wojska Polskiego, który już po ślubie wstąpił na studia farmaceutyczne w Krakowie. Po ich ukończeniu rozpoczął nawet starania o doktorat. W pamięci wielu pracowników Wydziału Farmacji pozostał jako student... w mundurze oficerskim. Magistrowi Szcześniakowi nie było jednak dane rozpocząć pracę w aptece teścia: po 1 IX 1939 roku został ewakuowany wraz ze szpitalem z Krakowa do Tarnopola. Stąd, po zajęciu tego miasta przez wojska radzieckie, został wywieziony do Starobielska, gdzie więziony był w miejscowym klasztorze. Podobnie jak tysiące innych polskich oficerów i przedstawicieli inteligencji, został rozstrzelany i pochowany w zbiorowej mogile pod Charkowem. Po śmierci sędziwego już Władysława Maszadro (24 VI roku 1949) aptekę przez krótki okres - aż do upaństwowienia - prowadziła Janina Szcześniak. Prawnuczka Jana Maszadro to magister farmacji Krystyna Dustanowska, pracownik naukowy Zakładu Fizjologii Roślin Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, a także wieloletnia pracowniczka krakowskich aptek.

Piśmiennictwo u autorów

*Joanna Typek
Maciej Bilek*

PRZED 100 LATY POLSKA PRASA FARMACEUTYCZNA PISAŁA..

Okazuje się, że mimo upływu czasu problemy ówczesnych farmaceutów były podobne do tych, które trapią nas dzisiaj. Aptekarze w roku 1904, podobnie jak i my dzisiaj, narzekali na nieczytelne recepty i zbyt długi czas pracy, dyskutowali czy i co można sprzedawać bez recepty...

Rozpoczynamy cykl artykułów, w których przedstawiać będziemy wybrane fragmenty artykułów zaczerpniętych z czasopism aptekarskich sprzed 100 lat.

W cytowanych tekstach zachowaliśmy oryginalną pisownię.

Przeciw nieczytelnym receptom. Ministerstwo spraw wewn. wydało przepis, ażeby recepty we wszystkich swoich częściach były czytelne. Na recepty nieczytelne lub dla aptekarza niezrozumiałe nie należy wydawać lekarstwa, bez poprzedniego wyjaśnienia ze strony ordynującego lekarza. Na receptach powinien z reguły znajdować się adres pacjenta, a mianowicie nazwisko jego i miejsce zamieszkania (nr V/1904 z 1 marca).

Ostrzeżenie przed pasami „Elektro-Vigor”. Kolegium lekarskie w Hamburgu ostrzega przed pasami „Elektro-Vigor”, silnie reklamowanymi, które nie mają żadnej wartości (nr IX/1904 z 1 maja).

Sprzedaż odręczna w aptekach. „Die Zeit” podaje, iż pewien pan zażądał w jednej aptece wiedeńskiej dermatolu, lecz mu odmówiono, gdyż nie miał na to recepty lekarza; na to nadeszła pani i zażądała chloranu potasowego, który jej natychmiast wydano, pomimo iż to jest trucizna. W obec tego śmieszne jest, jak podnosi gazeta, odmawianie wydawania leków nieszkodliwych, jak dermatol, bez recepty lekarza (nr XVI/1904 z 15 sierpnia).

Zaprowadzenie częściowego spoczynku niedzielnego w aptekach w Tryeście. Re-skryptem z dnia 20. sierpnia br. l. 29732 zezwoliło c.k. Namiestnictwo w Tryeście na wprowadzenie próbne spoczynku niedzielnego w tamtejszych aptekach. W re-skrypcie zastrzeżono, iż aptekarz chcący przestrzegać spoczynku niedzielnego, wi-nien każdorazowo o tem zawiadomić gremium najmniej 8 dni naprzód; - dalej na-leży plakatami co tydzień ogłaszać, które apteki w najbliższą niedzielę będą otwar-te. Naturalnie rozporządzenie to nie odnosi się do aptek, które zobowiązały się do utrzymywania stałej służby nocnej, - w których zatem spoczynek może być tylko częściowo zaprowadzony, przez wyznaczenie odpowiednich dyżurów dla personelu (nr XVII/1904 z 1 września).

Zaczerpnięto z działu „Wiadomości bieżące” Czasopisma Galicyjskiego Towa-rzystwa Aptekarskiego z 1904 roku.

Opracowali Joanna Typek i Maciej Bilek

Z DAWNEJ APTEKI

Popularnym naczyniem aptecznym w czasach renesansu było albarello. Jego kształt smukłego słoja zwężonego w połowie wysokości przypomina segment trzciny bambusowej (albarello w języku włoskim znaczy drzewko). W średniowieczu pustych łodyg bambusowych używano jako pojemniki na leki sprowadzane do Europy ze Wschodu. Ceramiczne albarella, podobnie jak ich pierwowzory służyły do przechowywania leków olistych, maści i balsamów.

Renesansowe albarella produkowano z majoliki (wypalanej gliny o polewie nieprzeźroczystej, cynowej) we Włoszech i innych krajach europejskich. Były one bogato ozdabiane; oprócz dekoracji typowej dla tego stylu jak np.: liście akantu, putta, sceny mitologiczne czy biblijne, herby rodowe posiadały symbole aptekarskie, godła aptek, dla których je produkowano, a przede wszystkim napisy określające ich zawartość.

Zarówno albarella, jak i inne rodzaje naczyń aptecznych ofiarował do krakowskiego Muzeum Farmacji Mateusz Bronisław Grabowski – polski aptekarz z Londynu w roku 1976. Przekazany dar zawiera 83 naczynia wykonane w różnych ośrodkach europejskich od XVI-XIX w. Kolekcja Grabowskiego należy do najcenniejszych eksponatów Muzeum.

Iwona Dymarczyk

Albarello, majolika, Włochy, XVI w.

Napis apteczny: Aloe patico (Aloe hepatica) - alona wątrobiasta. Jest to sok z liści różnych gatunków aloesów. Środek przeczyszczający.

WIERSZ

Mizerne szanse...

*Mizerne szanse, że ktoś mnie wysłucha,
jednak z uporem w wersy łączę zgłoski,
pragnąc wyrazić stan mojego ducha,
gdy ekspeduję pieluchy na wnioski.*

*Bez alkoholu, używek, „ekstazy” -
czyniąc powyższe (nie wiem skąd, dlaczego?)
widzę minionej epoki obrazy
i czuję rygor stanu wojennego...*

*Karty, pieczęcie, podpisy, pesele,
upoważnienia wypełniane skrzętnie,
to na mój rozum stanowczo zbyt wiele,
aby spoglądać na to obojętnie.*

*A gdy przychodzi pobierać należność,
krew wrzeć zaczyna jak po kilku sznapsach,
szare półkule tracą swoją zbieżność,
włókna nerwowe iskrzą na synapsach.*

*Natenczas zadąć w róg wypada kręty,
Morsem - od Ustki głosząc, aż po Dynów,
że chłonność pieluch dla mizernej renty
jest nawet większa, niżeli dla płynów.*

*A mnie się marzy już super - pielucha,
która pochłonie biurokrację, troski...
Taki jest bowiem stan mojego ducha,
gdy ekspeduję pieluchy na wnioski.*

27-05-2004

Jacek Józefczyk

*Zdrowych i spokojnych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz pomyślności
w Nowym 2005 Roku
życzy
Hector Studio*

ul. Gęsia 8
31-535 Kraków
tel. +48(12)294-40-00
fax. +48(12)294-40-02
www.pims.pl
e-mail: biuro@pims.pl

najtańsze specjalistyczne meble apteczne!